

4.8.2008

Dnro 161/4/07

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Tuula Aantaa

VIIVÄSTYS HENKILÖTIETOLAISSA TARKOITETUN TARKASTUSOIKEUTTA KOSKENEEN PYYNNÖN TOTEUTTAMISESSA

1
ASIA

Kantelija arvosteli 12.1.2007 päivätyssä kirjeessään Mikkelin kaupungin sosiaalikeskuksen sosiaalityöntekijöiden menettelyä liittyen vuonna 1999 syntyneen lapsensa tapaamisiin. Lisäksi kantelija kertoi pyytäneensä 23.8.2006 päivätyssä kirjeessään henkilötietolain 26 §:ssä säädetyn tarkastusoikeuden toteuttamiseksi valokopiot sosiaalikeskuksessa olevista itseään koskevat asiakirjatiedoista. Kantelun mukaan kantelija sai pyytämänsä asiakirjat vasta kirjeellä, jonka postileiman päivämäärä oli 27.12.2006.

3
RATKAISU

Katson Mikkelin kaupungin sosiaalikeskuksen laiminlyöneen velvollisuutensa käsitellä kantelijan henkilötietojen tarkastamista koskeneen vaatimuksen henkilötietolaissa säädetyllä tavalla viivytyksettä, kun vaatimuksen käsittely kesti yli neljä kuukautta.

Muilta osin asia ei ole antanut aihetta toimenpiteisiini.

Perustelen ratkaisuani seuraavasti.

3.1
Lapsen tapaaminen

Saadusta selvityksestä ilmikäyvillä perusteilla katson, että asiassa ei ole ilmennyt aihetta epäillä oikeusasiamiehen toimenpiteitä edellyttävää lainvastaista menettelyä tai velvollisuuden laiminlyöntiä.

3.2
Asiakirjapyyntö

Perusoikeutena turvattuun hyvään hallintoon kuuluu osana jokaisen oikeus saada asiansa käsiteltyksi ilman aiheetonta viivytystä. Käsittelyn viivytyksettömyydestä on erikseen säädetty hallintolain 23 §:ssä.

Henkilötietolain 26 §:n mukaan jokaisella on salassapitosäännösten estämättä oikeus tiedon etsimiseksi tarpeelliset seikat ilmoitettuaan saada tietää, mitä häntä koskevia tietoja henkilörekisteriin on talletettu tai, ettei rekisterissä ole häntä koskevia tietoja. Tarkastusoikeuden rajoitukset ilmenevät mainitun lain 27 §:stä.

Tarkastusoikeuden toteuttamisesta säädetään henkilötietolain 28 §:n 1 momentissa seuraavaa: Sen, joka haluaa tarkastaa itseään koskevat tiedot 26 §:ssä tarkoitetulla tavalla, on esitettävä tätä tarkoitettava pyyntö rekisterinpitäjälle omakätisesti allekirjoitetussa tai sitä vastaavalla tavalla vammennetussa asiakirjassa tai henkilökohtaisesti rekisterinpitäjän luona.

Henkilötietolain 28 §:n 2 momentin mukaan rekisterinpitäjän on ilman aiheetonta viivytystä varattava rekisteröidylle tilaisuus tutustua 26 §:ssä tarkoitettuihin tietoihin tai annettava tiedot pyydettyä kirjallisesti. Asiakkaalla on henkilötietolain tarkastusoikeuden nojalla oikeus saada myös jäljennökset omista tiedoistaan. Tiedot on annettava ymmärrettävässä muodossa. Jos rekisterinpitäjä kieltäytyy antamasta tietoja, hänen on annettava tästä kirjallinen todistus. Todistuksessa on mainittava myös ne syyt, joiden vuoksi tarkastusoikeus on evätty. Tarkastusoikeuden epäämisen veroisena pidetään sitä, että rekisterinpitäjä ei ole kolmen kuukauden kuluessa pyynnön esittämisestä antanut kirjallista vastausta rekisteröidylle. Rekisteröity voi saattaa asian tietosuojavaltuutetun käsiteltäväksi.

Kantelun mukaan kantelija oli siis 23.8.2006 päivätyllä kirjeellään pyytänyt saada tarkastaa Mikkelin kaupungin sosiaalikeskuksessa olevat itseään koskevat tiedot henkilötietolain 26 §:n perusteella.

Mikkelin kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnan selvityksen mukaan kantelijalle toimitettiin 9.6.2006 tehty huoltosuunnitelma postitse. Muut häntä itseään ja hänen lastaan koskevat asiakirjat haluamiltan vuosilta hän oli saanut 27.12.2006. Selvityksen mukaan asiakirjoja ei voitu toimittaa aikaisemmin kiireisen syksyn ja huomattavan henkilökuntavajeen vuoksi (mm. alueella oli vain yksi sosiaalityöntekijä). Selvityksen mukaan vallinneessa työtilanteessa akuutit lastensuojelun tehtävät asetettiin arkistomateriaalin keruun edelle.

Käytettävissäni olevista asiakirjoista ei ilmene, koska mainittu huoltosuunnitelma postitettiin kantelijalle. Loput pyydettyistä asiakirjoista hän sai selvityksen mukaan vasta 27.12.2006. Pyydetty tiedot annettiin kantelijalle siis yli neljän kuukauden kuluttua hänen esittämästään pyynnöstä.

Tietojen antamista koskevan henkilötietolain 28 §:n 2 momentin mukaan pyydetty tiedot on edellä todetun mukaisesti annettava ilman aiheetonta viivytystä. Tämä merkitsee nähdäkseni sitä, että asia tulisi ratkaista mahdollisimman pian.

Näkemykseni mukaan selvityksessä ilmoitetut resursseihin liittyvät seikat eivät ole hyväksyttävä peruste, vaikkakin ymmärrettävä syy, asian käsittelyn viivästykselle. Julkisella vallalla on kuitenkin velvollisuus organisoida sille laissa säädettyjen tehtävien hoitaminen siten, että asiat voidaan käsitellä lain edellyttämällä tavalla ilman aiheetonta viivytystä.

Sanotun johdosta ja vaikka asiassa ei olekaan ilmennyt aihetta epäillä, että kysymys olisi ollut kenenkään yksittäisen viranhaltijan tahallisuudesta, katson, että kantelijan tarkastusoikeuden toteuttamista koskevan pyynnön yli neljän kuukauden käsittelyaika ei täytä perustuslain turvaaman hyvän hallinnon eikä henkilötietolaissa säädetyn viivytyksettömän käsittelyn vaatimusta.

Saatan edellä kohdassa 3.2 esittämäni käsityksen henkilötietolain vastaisesta menettelystä Mikkelin kaupungin sosiaalikeskuksen tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni sosiaalikeskukselle.

Lähetän päätökseni tiedoksi myös Mikkelin kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnalle.